

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 23

Přivezte si do Kerska dobrou náladu a pěkné počasí!

Již posedmé, tentokrát v sobotu 21. května, se uskuteční „lesní“ slavnost Hrabalovo Kersko. Organizátoři z Klubu čtenářů Bohumila Hrabala připravili program, který má sice svůj tradiční charakter, ale opět přinese něco nového.

V 9.15 hodin odjede od nádraží v Nymburce přes nymburské náměstí (zastávka) zvláštní autobus, který dále zastavuje v Sadské na náměstí a u hotelu Modrá hvězda (tady se z vyprávění číšníka zrodil základ příběhu Obsluhoval jsem anglického krále), u obecního úřadu v Hradištku (hradištský hřbitov se stal místem posledního odpočinku Bohumila Hrabala a jeho blízkých) a končí v Kersku U Pramene. Kdo nevyužije tohoto spoje, tomu nezbyvá, nežli dojet vlakem do Sadské a odtud po červené značce do Kerska. Anebo použít vlastní automobil.

V 10 hodin odstartuje U Pramene v Kersku turistický pochod „Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád“. Průměrní chodci zvládnou trasu značenou žlutozelenými tabulkami v naprosté pohodě zhruba za dvě hodiny, dá se ale ujít i za hodinu. Cestou čekají účastníky veselé soutěžní úkoly a především malebná zákoutí kerského lesa.

Kroky pochodníků, ale i dalších milovníků Hrabala a jeho díla - vloni se jich v průběhu dne na slavnosti vystřídalo šest, možná i sedm stovek - vedou na třináctou hodinu k Lesnímu ateliéru Kuba. Tam je již od deseti hodin možné si prohlédnout výstavu fotografií z filmů režiséra Jiřího Menzela na motivy knih Bohumila Hrabala - Slavnosti sněženek, Postřižiny, Ostře sledované vlaky a Skrývání

Fotografie z výstavy v Lesním ateliéru Kuba.

na niti. Výstava trvá do 29. května. Můžete si tu rovněž koupit nějakou Hrabalovu knihu, pohlednici či jinou upomínku. Od desáté hodiny tady rovněž bude fungovat občerstvení včetně Postřižinského piva.

Na zahrádce Lesního ateliéru Kuba bude od 13 hodin hrát kapela To - Jo Band, dobře známá a osvědčená z předchozích ročníků. Je připraveno divadelní představení Morytát o Bohumilu Hrabalovi. Scénář s použitím textů Morytáty a legendy, Rukověť pábitelského učně, Chcete vidět zlatou Prahu?, Harlekýnovy milióny, Andělský voči a Apokalypsa připravil opět Honza Řehounek, v režii Adolfa Tomana inscenaci nastudovali nymburští ochotníci. Nezbytně se bude vzpomínat na pana spisovatele - tento blok jsme na-

zvali Hrabeme se ve vzpomínkách. V době uzávěrky Nymburského pábitelů jsme ještě nevěděli, kdo ze známých osobností přijede, předpokládá se ale, že určitě někdo zavzpomíná. Honza Řehounek objasní, jaký měl Mistr Hrabal podíl na vzniku jeho poslední knížky Než malej Ventil dostal rozum a přečte některou z kapitol. Zapojit se ale může každý, kdo projeví zájem. Dojde i na slosování správných odpovědí ze soutěže na trase pochodu. Kapela bude samozřejmě vyhrávat až do samého podvečera.

V osmáct hodin odveze autobus stejnou trasou v opačném směru zájemce do Hradištska, Sadské či Nymburka.

Těšíme se na setkání s vámi v jarním kerském lese na sedmém Hrabalově Kersku!

ROZPAČITÝ POCIT Z KNIHY

První vydání knihy Moniky Zgustové V rajské zahradě trpkých plodů (O životě a díle Bohumila Hrabala) jsem nějakou shodou náhod, i když jsem věděl o jejím vydání, nečetl.

Ovlivněn poměrně velkou mediální kampaní jsem si koupil vydání druhé (Odeon, 2004). Domnívám se, že tato kniha určitě výrazným podílem přispěje k popularizaci života a díla pana spisovatele, zvláště pak v zahraničí, kde vyšla přeložena do šesti jazyků.

Můj osobní dojem čtenáře však není tak příznivý.

Autorka v závěrečném poděkování píše, že „...tato kniha je především výsledkem mých hovorů s Bohumilem Hrabalem... Většina újdů a citovaných výroků pochází tedy z Hrabalových úst. Ostatní použité citáty jsou ze Sebraných spisů Bohumila Hrabala.“ Při pečlivém pročitání jednotlivých kapitol jsem však, při důvěrné znalosti Hrabalových textů, dospěl k dojmu, že je to právě naopak. Způsob využití těchto textů bez vyznačení citace uvozovkami, převedených z první do třetí osoby, je, domnívám se, trochu zvláštní autorskou prací. A nic na tomto mém dojmu nemění ani autorčino jásání, že se první vydání Bohumilu Hrabalovi moc líbilo. Z vlastní zkušenosti vím, jak dokázal být velkorysý.

A ještě bych chtěl, jako Nymburák, případného čtenáře upozornit na jednu maličkost - na „chybný výkon“ Moniky Zgustové, který udělala ve snaze dát psanému textu zdání autenticity rozhovoru.

V kapitole Miniaturní svět Hieronyma Bosche si čtenář může přečíst: „A staré hradby, ze kterých z jedné strany visely přilepené domečky a z druhé strany dolů k Labi byly přiřazené miniaturní kůlničky a chlívečky...“

Velmi často přijíždějí do Nymburka Hrabalovi čtenáři, aby se podívali na místa

popisovaná v jeho knihách. Celou řadu takových poutníků po Hrabalových stopách jsem osobně provázal. Pod dojmem uvedeného textu nutně dojdou k Labi a na místě samém musí s lítostí zkonstatovat, že se to tu zcela zásadně změnilo, nebo si daný obraz Hrabal vymyslel, neboť pod hradbami „dolů k Labi“ žádné „miniaturní kůlničky a chlívečky“ nejsou.

Doporučuji přečíst si daný text v originále, například v Domácích úkolech z pilnosti (Rozhovor sám se sebou). Ve stejné pasáži je uvedeno: „...kam jsou přilepené domečky z jedné strany, a na druhou stranu dolů k Labičku...“

Nezasvěcenému čtenáři se může zdát (a jistě měla takový dojem i Monika Zgustová), že autor použil jen jiný, citově zabarvený název téže řeky. To je ovšem omyl. Staří Nymburáci (a to už nevědí ani mnozí současníci) označovali totiž pojmenováním Labičko malý i velký hradební příkop - Malá a Velká vala. Stačí se zastavit na mostě v Boleslavské ulici, podívat se směrem proti toku malého vodního příkopu a jako byste četli: „...a na druhou stranu dolů k Labičku jsou přilepené kůlničky a chlívečky, maličké zahrádky, prádelničky, altánky, kde nad tekoucím potůčkem Malých valů jsou naraženy kůly a udělány jakési visuté terásky, kde kvetou na malinké ploše tulipány a jsou miniaturní zelinářské zahrádky, kde jsou tu a tam keře a stromky, je to tady jako nějaká scéna z Goldoniho...“

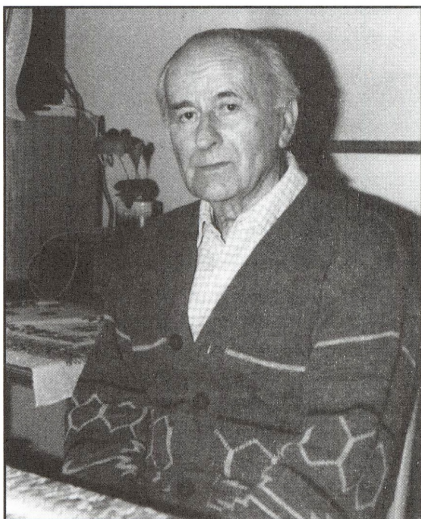
Jan Řehounek

Kůlničky a chlívečky nad Labičkem na fotografii Jana Řehounka.

...jako se určovali desátí muži k zastřelení...

V nymburském muzeu je zachován nedatovaný dopis (nejspíše z konce padesátých let), který Bohumil Hrabal napsal Vlastimil

Vlastimil Zakuřil

lu Zakuřilovi, svému někdejšímu spoluzákovovi z reálky, nymburskému básníkovi, důstojníkovi Československé armády. Určitě stojí za přečtení.

Básníku, poručíku a potom i Vlastimile Zakuřile,

skandálně pozdě ti děkuji za tvůj pohled přející vánoční vůni a okouzlení a prostou radost ze života, ovšem ne já, ale ty jsi byl korunní princ a tak to nakonec zbylo na mě, abych zvedl ten prapor, ne že vy tam doma jste se nesnažili, ale jistým způsobem jsme byli vtahnuti do svých procesů, takže snad já jsem si zachoval minimum skoro existenční, abych z něj zdánlivě docílil maxima. Nu, ty dobře víš jak to všechno bylo, jak se ledacos zhatilo, nebo bylo obluženo, jak i protivenství doby přiškrtilo, takže já který jsem zdánlivě vytrval, vůbec jsem nevytrval, byl jsem vybrán jako se určovali desátí muži k zastřelení. Ne někdy, ale skoro každý den se s Maryskou vyptáváme, jak to všechno ze zašmodrčalo, jak je to možné že vy tam doma, kam ostatně jezdím

každý týden, jak to tak, že to zvostalo zdánlivě na vocet. Ale na vocet? Kdepak, to jsou pořád ty samé podněty které mne navracejí do města kde se zastavil čas, s Maryskou myslíme a probíráme ty báječné časy, které zdánlivě odešly. Ale ony nezmizely, jsou v tvých knížkách, jsou i ve vzpomínkách, a vzpomínka je druhá přítomnost, pořád jsi pro mne buď lajtnant, nebo muž který vede svou při jak Josef K. a při tom obdělávající půdu na parcele na Zálabí. Já pořád střežím ty pohledy nazpátek a proto (tě) ani nenavštívuji. Jsme pořád identičtí. Jen bych chtěl přijít s ještě větší pokorou, a ještě další knihou, abych ti řekl, že vlastně já jsem Ty, že nic se nestalo, že jeden z těch kluků kteří holdovali poesii trošičku více byl pochválen v tisku. Každý jsme se vyčerpávali něčím jiným. A já bych dneska chtěl být s tebou a Karlem a sedět při sklence a jako rovný s rovným si takhle připít, jak jsme to dělávali. Doufám, že když nás pozveš přijedeme a pohovoříme a prodebatujeme si své osudy.

(věrný přepis textu)

Konference věnovaná Hrabalovi

Bohumil Hrabal (Brno 1914 - Praha 1997) je jeden z velikánů evropské literatury 20. století. Jeho knihy zanechaly hlubokou stopu ve vývoji české prózy přinejmenším od začátku 60. let, kdy začaly pravidelně vycházet. Vydáním reprezentativního výboru *Opery scelte* v roce 2003 v italštině v prestižní knižnici I Meridiani Mondadori se Hrabal stal světovým klasikem; italský čtenář může sledovat celý vývoj jeho tvorby, od básnických začátků koncem 40. let do "literární publicistiky" 90. let.

V rámci projektu "Intorno a Bohumil Hrabal" (Kolem Bohumila Hrabala) se v říjnu 2005 na Univerzitě v Udine uspořádá mezinárodní literární konference věnovaná nejnově dílu velkého českého spisovatele, ale také různým zajímavým osobnostem a jevům, které jej doprovázely. Celou sekci konference tvoří svědectví a reflexe čtyř spisovatelů, kteří Hrabala považují za svého mistra.

PŘEDBĚŽNÝ PROGRAM KONFERENCE „KOLEM BOHUMILA HRABALA“ - Udine 27. - 29. 10. 2005

Čtvrtek 27. října

- Zahájení, Divadelní večer (inscenace nebo čtení)

Pátek 28. října

- Milan Jankovič (Akademie věd ČR): *Motivy - šifry pozdního Hrabala*

- Michael Špirit (Univerzita Heidelberg): *Variety Hrabalových práz*
- François Esvan (Univerzita di Napoli „L'Orientale“): *Několik úvah o narativních časech v prózách Bohumila Hrabala*
- Luboš Merhaut (Akademie věd ČR): *K pojímání pábitelství a hrabalovština*
- Jiří Pelán (Karlova Univerzita, Praha): *Hrabal a donkichotství*
- Sergio Corduas (Univerzita di Venezia): *Antipoetika Bohumila Hrabala*
- Annalisa Cosentino (Univerzita di Udine): *Drzý vlastenec*
- Ivo Vodsedálek (spisovatel, pamětník): *Tři osobní vzpomínky*

Odpoledne

- Ivo Krobot (divadelní režisér): *Dramatizace Hrabalových textů*
- Petr Oslzlý (herec, ředitel divadla „Husa na provázku“): *Anglický král - tři variace divadelního zpracování*
- Michal Bregant (Děkan FAMU): *Avantgardní film: radikální fragmentace skutečnosti*
- Francesco Pitassio (Univerzita di Bologna, kurátor filmové retrospektivy): *Paměti diváka: biograf podle Bohouška*
- Návštěva výstavy v Terstu

Sobota 29. října

- Josef Zumr (Akademie věd ČR): *Příliš hluchá samota jako obraz světa*

- Vincenzo Milanese (Rektor University v Padově): *Jak čte filozof Hrabalovy prózy*
- Giuliana Polenta (psychoanalytička, Řím): *Téma sebevraždy*
- Sylvie Richterová (Univerzita „La Sapienza“ di Roma): *Vykupitelské psaní Bohumila Hrabala*
- Josef Kroutvor (spisovatel): *Hrabal a lidová historka*
- Tomáš Mazal (spisovatel): *Psaní jako obrana*
- Alessandro Catalano (Univerzita di Pisa): *Hrabal mezi surrealismem a existencialismem*
- Jiří Gruntorád (ředitel Knihovny Libri Prohibiti, Praha): *Bohumil Hrabal v Libri Prohibiti*
- Marie Zábranová (bývalá redaktorka nakladatelství Odeon): *Vydávání Hrabalových děl v režimních nakladatelstvích*

Odpoledne: Hrabal jako Mistr

- Paweł Huelle, polský spisovatel (napsal *Mercedes - Benz. Z listů do Hrabala*, 2002)
- Péter Esterházy, maďarský spisovatel (napsal *Hrabal könyve*, 1990)
- Ugo Riccarelli, italský spisovatel (napsal *Stramonio*, 2000)
- Jáchym Topol, český spisovatel (z představenstva Mezinárodního institutu Bohumila Hrabala)
- Kulatý stůl

Hrabal v Holandsku

Internet je úžasná věc. Jeho prostřednictvím je možné navázat zcela překvapivé kontakty. Ten poslední byl s holandským bohemistou Pieterem van den Oudenrijnem:

Dozvoľte mi, abych se nejprve představil. Jmenuji se Pieter van den Oudenrijn, jsem Holanďan, kdysi jsem studoval slovanské řeči, hlavním jazykem byla tehdy čeština. Nedávno vyšla v Holandsku kniha Harlekýnovy milióny v holandštině. Překlada- telem je Kees Mercks, bohemista, který se už dlouhá léta zabývá překládáním Hrabalova díla. Já píšu momentálně recenzi o tomto překladu pro časopis věnovaný slovanské literatuře. Rád bych v recenzi také odkazoval na místa, kde bydlel Hrabal nebo kde se odehrávají jeho díla. Existují značené procházky po Nymburku nebo po Kersku? 4. 2. 2005

Tento týden vyšly v holandských novinách dvě recenze Hrabalova románu Harlekýnovy milióny v holandštině, moje recenze bude v holandském časopise věnovaném slovanské literatuře. Bohemista Kees Mercks přeložil Harlekýnovy milióny - je to jeho sedmý překlad Hrabala.

Jezdím pravidelně do Čech, takže až pojedu kolem, ozvu se. 13. 2. 2005

Cena Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

V roce 2004 u příležitosti prvního Polabského knižního veletrhu byla udělena Cena Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nakladatelství TORST za knihu Spisovatel Bohumil Hrabal autora Tomáše Mazala.

A protože nejen v roce oslav Hrabalovy devadesátky je třeba hrabalovskou literaturu opečovávat, udělíme na Polabském knižním veletrhu 2005 již podruhé Cenu za nejlepší nakladatelský počín při vydání díla Bohumila Hrabala či za jeho popularizaci.

Do soutěže mohou nakladatelé přihlásit knihu - dílo Bohumila Hrabala - která byla vydána v posledním roce. Samostatnou kategorií jsou autorské knihy věnované životu a dílu Bohumila Hrabala.

Přihlášku je možné si vyzádat na adrese Klub čtenářů Bohumila Hrabala, Městská knihovna v Nymburce, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel. 325 512 723, e-mail knihovna@nymburk.cz, případně u pořadatele Polabského knižního veletrhu - Výstaviště Lysá

nad Labem, spol. s r. o., Masarykova 1727, 289 22 Lysá nad Labem, tel. 325 552 051, e-mail vl@vll.cz.

S přihláškou zašle nakladatel jeden výtisk (každé) soutěžní knihy na adresu výstaviště. Uzávěrka přihlášek je 10. srpna 2005.

Všechny soutěžní knihy budou při veletrhu vystaveny ve speciální expozici spolu s výstavkou o životě a díle Bohumila Hrabala, připravenou Muzeem v Nymburce.

Porota jmenovaná Klubem čtenářů B. H. přihlášené knihy posoudí a udělí Cenu Klubu čtenářů Bohumila Hrabala za nejlepší nakladatelský počín a dvě čestná uznání.

Poněkud rozhárané přátelství Bohumila Hrabala a Vladimíra Boudníka

V dopise příteli Milanu Albichovi ze dne 9. 7. 1950 píše Vladimír Boudník (1924 - 1968): „*Již jsem dva měsíce od máti* (Boudník tehdy bydlel s matkou v Praze na Žižkově v Mladoňovické ul 35). *Bydlím na půdě* (v Týnské ulici, Praha 1) *a žiji! O konfliktech, kterými jsem prošel, nemá snad ani tušení. Umění jsem se nezpronevěřil. V práci jsem se ke kompromisům nesnížil a když jsem poznal, že ono prostředí začíná být pro mne mrzačícím prostředkem, šel jsem raději na šest měsíců do hutí na Kladně. Vstávám v 1/2 4 ráno a odpoledne (někdy) se stýkám s kluky ze školy*“.

Také JUDr Bohumil Hrabal (1914 - 1997) se od září 1949 v rámci náboru administrativních pracovníků do výroby hlásí na dvouletou brigádu do oceláren a hutí na Kladně. Postupně prochází provozem a nakonec zůstává u martinských pecí. V Praze vystřídá několik podnájmů včetně bytu na Staroměstském náměstí v domě U Kamenného zvonu. O rok později (1950) se mu podaří získat do vlastního nájmu byt (bývalou kovářskou dílnu) v pražské Libni, v zadní části dvorku v ulici Na Hrázi č. 24.

A právě někdy koncem roku 1949 se Bohumil Hrabal při každodenní ranní cestě autobusem z Prahy do Kladna seznamuje s Vladimírem Boudníkem

Podle jiné verze k jejich vzájemnému seznámení došlo až v květnu 1950, kdy Boudník již bydlí v Týnské uličce a Hrabal ještě na Staroměstském náměstí. Den co den prý se potkávali na Staroměstském náměstí u kašny „U rybiček“, kde se oba omývali, vykonávající tak ranní hygienu před úprkem na brigádnický autobus. Pravděpodobně také je, že se již i dříve, neznajíce se, potkávali v nedaleké pivnici „U Malvazu“. Boudník tu sedával s přáteli (zvláště pak s kolegy z grafické školy J. Reegenem, Z. Boušem a dalšími) a u gramofonu ve výčepu přehrával desky, zatím co Hrabal byl trápen láskou k dívce z nedaleké Liliové ulice. V očekávání, že spatří svou milou, dlouhé hodiny postával na nároží, aby nakonec si dal černé pivo „U Malvazu“.

Explosionalista Vladimír Boudník ve svých grafických listech a poselstvích povyšoval to, co viděl v hutích, na artefakt. Prostředí Poldiných hutí bylo pro něj bohatým zdrojem imaginace, impulsním propojením hmatových prožitků s optickými vjemy okolí, skutečnou umělecko-průmyslovou školou života. Obdobně kladenské prostředí asocioval svými texty Bohumil Hrabal, kdy ocelárna, těžká manuální práce, drsní hutníci, jejich životní příběhy a hovory, celé milieu kolem mu připadalo „*tak superkrásné, jako by žil a pracoval v samém srdci obrazů Hieronyma Bosche*“. Je přirozené, že Boudník s Hrabalem tehdy našli společnou řeč a úhel pohledu, jejich naturel „*života bez smokin-gu*“ měl totožné estetické kontury.

V ten čas také Vladimír Boudník zavede Bohumila Hrabala na půdu v Týnské ulici, kde v útěku od matky nuzně přebývá. Jaké to však bylo bydlení můžeme domyslet z jiného dopisu Boudníka (21. 3. 1951) adresovaném M. Albichovi: „*Nevadila mi zima, stále přitímí, ruce rozedrané od skelné vaty* (půda sloužila jako skladiště skelné vaty) *...horší byl strach. Usínal jsem ve třech minutách po ulehnutí* (na starém koberci položeném přes vatu) *a světelné záblesky blesků mne vyháňely do ulic a deště. Z rohu se na mne šklebily tváře příšer a petrolejová lampa vrhala můj stín na trámy krovu a popraskané tašky. Pobíhající myši kolem hlavy tě nerozveselí*.“ I nájemníci domu chodili všehet prádlo na půdu velmi obezřetně a bázlivě. Boudník byl na samém prahu psychického i fyzického vypětí. To, že jej Hrabal vysvobodil z tohoto „beatnického“ útulku a umožnil mu bydlet u něj v Libni, bylo pro Boudníka doslova spasením. (Hrabal Boudníkům útulek v Týnské ulici popsal v roce 1952 v textu „Exploze Gabriel“, velmi blízce podobná je „reportáž“ Vladimíra Boudníka z 27. 10. 1950 nazvaná „Ulice“, doplněná textem „Noc“ ze 7. 3. 1952).

A tak od prosince 1950 Vladimír Boudník sdílí druhou polovinu přízemního bytu Bohumila Hrabala ve dvoře domu v Libni, Na Hrázi 24. Od roku 1951 dochází do Libně i mladý básník Egon Bondy (vlastním jménem Zbyněk Fišer), kterého tam pravděpodobně „nasměroval“ sám Boudník (Bondy však u Hrabala nebydlel, pouze tam příležitostně přespával. A protože byl „tuzé choulostivej“, spal v Boudníkově posteli, zatímco téměř dvoumetrový Boudník přetrpěl noc na stole, přikrytý zimníkem, nohy podepřené židli). Přátel se po několik let spolu intenzivně scházejí, enormně pijí pivo, které si přinášejí z okolních hospod, a diskutují celé dlouhé noci jen a jen o umění, filosofii a literatuře. Jistěže Hrabal z pozice staršího a univerzitně vzdělaného hostitele, Boudník ze základů svého naturelu a přirozenosti, Bondy pak z platformy básníka levicového intelektu. „*Moje šťastně profi-losofovaná pijácká léta...*“ - shrnul to nedávno Egon Bondy. Ale i později nevelký byt v ulici Na Hrázi (přáteli přejmenovaný Na hrázi Věčnosti) se stává „*kulturním střediskem*“ pro setkávání dalších pozoruhodných a svébytných osobností. Vladimír Boudník tak prostřednictvím Hrabala poznává neoficiální „samizdatovou“ literaturu vzešlou ze surrealistických počátků, tendence moderních proudů světového výtvarného umění. A Boudníka také někdy Hrabal doprovází na jeho pouličních akcích (viz. texty B. H. „*Made in Czechoslovakia*“ nebo „*Blitzkrieg*“ z roku 1952), kde obhájí před náhodnými diváky jeho explosionalismus. Boudníkovi vypomáhá i existenčně.

JUDr. Bohumil Hrabal, který tehdy zdaleka ještě nebyl uznávaným spisovatelem, ale prostým dělníkem, si v srpnu 1951 sám dobrovolně prodlužuje brigádu v hutích Kladna o dalších 18 měsíců. Od lyrických textů zvolna přechází k poetice „*totálního realismu*“, v roce 1952 píše přelomovou „*Jarmilku*“. I Vladimír Boudník (zaměstnan ale již v propagaci národního podniku Kovošlužba) pokračuje ve svém explosionalismu, tiskne grafické listy, alarmuje okolí dopisy - manifesty, za noci píše své deníkové poznámky později jím „*vydané*“ ve strojopisu pod názvem „*Jeden sedmina*“.

Ovšem Bohumil Hrabal a Vladimír Boudník byli až příliš individualističtí na to, aby vydrželi delší čas pospolu, sdíleli společně bydlení. Počáteční drobné neshody se záhy komplikují, Boudník Hrabala mimo jiné podezírá, že od něj „*opisuje*“, že některá místa v Hrabalových povídkách jsou velmi nápadně podobná jeho stylu (viz výše zmiňovaná „*reportáž*“ Ulice, ale i další texty V. Boudníka). V dopise Hrabalovi ze dne 27. 7. 1952, psaném již ze Žižkova, kam se opět roku 1952 Boudník odstěhoval (30. 5. 1952 definitivně odhlásil svůj pobyt v Libni), také uvádí: „*Obsah Jedné sedminy co do plnosti utrpěl z části tím, že jsem myšlenky zapisoval do sešitu, který byl lehce přístupný každému, kdo ke mě přišel na návštěvu*“. Boudník se cítil být omezo-
ván i prostředím: „*...nepřesal jsem plně asi proto, jelikož jsme žili v těsném sousedství a člověk byl stále formován přítomností druhého, ať se již ten druhý mimoděk přihlašoval puštěným rádiem, točením vody či odchodem na záchod*.“

(Mimochodem v „*Jedné sedmině*“ Boudník k datu 10. 10. 1951 píše: „*...napsal jsem 11 stránek rukopisu o včerejším večeru a noci, kdy jsme debatovali /.../ Jedna kopie je na záchodě roztrhaná doktorem Hrabalem k použití. Ještě že jsem udělal mimo originál dvě kopie*“. Leccos tím tak Boudník naznačuje, i když dále uznává: „*Vděčím mu /Hrabalovi/ za hodně. Ne pro ty jeho knihy, co mi půjčoval. Spíše za osobní styk s ním, kdy jsem mohl s ním řešit problémy sahající daleko za zájmy lidí jiných, s nimiž se stýkám. Byl mně zpovědníkem a to je hodně*.“)

Ale problémy nabývaly hlubšího charakteru, s nadsázkou je později popsal Bohumil Hrabal ve svém textu „*Deník psaný v noci*“: „*...když Vladimír psával za noci svůj deník, býval v morální situaci protikladů /.../ trpěl hypochondrií a hysterií tak, že hnával situace a události na samý okraj brachiálního násilí, žaloby pro urážku na cti. /.../ a tak jsme ten čas na sebe s Vladimírem křičivali, stojíce každý na prahu svého pokoje, jeden druhého jsme polívali kbelíkem pomejí /.../ Ale myšlil by se každý, kdo by si myslel,*

že jsme se neměli rádi! Za čtyřadvacet hodin po psychickém pogromu jsme už zase do sebe lili pivo...“

I Vladimír Boudník v záznamech „Jedné sedminy“ mnohdy poznamenává (např. 15. 10. 1951): „Dnes večer rozhovor s doktorem. To bylo ono, co člověk potřeboval, aby se z části vyrovnal. Mluvili jsme o usmíření. Vidím, že onen večer a noc, kdy jsme se „hárali“, byl velmi podnětný“. Jindy (12. 2. 1952) Boudník sebekriticky uznává: „Jsem šilenec. Prodávám obudný psychický proces.“ Dne 14. 4. 1952 Vladimír Boudník uvazuje: „Doktor Hrabal je v jednotlivostech vlivem sečtělosti nedostížitý, ale celkový názor na věc má ubohý.“ A o pár dní později (21. 4. 1952): „S doktorem jsem mluvil klidně, ale potom jsem mu řekl, že si ho představuji, jak píše v županu poklidně věci a on vyletěl. Říkal jsem mu, že jeho generace nic neznamená. /.../ On se stal nervosním a říkal, že mne vezme za prdel a vykopne a že se mohu odhlásit (z bytu v Libni) již zítra. Potom přišlo uklidnění.“

„Opravdu nebylo někdy snadné s Boudníkem vydržet“ vyprávěl mi jednou Bohumil Hrabal v hospodě počátkem devadesátých let. „Vladimír hned vyťahoval nůž nebo sekýrku, takže jsem obé raději před ním schoval, hned dumal, jak mě strčí do sudu s karbidem a velmi zlomyslně voddělá... Ale nemyslete si, já nebyl vo moc lepší!“

Z deníkových zápisků Vladislava Merhauta z let 1960 - 1968, který patřil k nejvěrnějším přátelům Vladimíra Boudníka, lze také zachytit peripetii rozkolísaného vztahu Boudníka k Hrabalovi. Např. 3. května 1963 Boudník říká: „Hrabal se teď náh už bojí. Udělal kariéru, je někdo, tak je celý posranej.“ Hrabal si to u Boudníka dle Merhautova zápisu „také rozlil, hlavně pro svůj přístup k němu. Stále ho (Boudníka) pokládá za velkého blba, obráželo se to v jeho povídkách.“

V roce 1963 se připravuje zfilmování několika povídek Bohumila Hrabala. V jedné z nich „Automat Svět“ hraje Vladimír Boudník sám sebe. Přípravy natáčení nebyly lehké, při jedné z pracovních schůzek se Boudník „trochu nachmelil“, vynadal všem přítomným jako takovým a Hrabala „poslal do hajzlu“. Když prý se sejdou někdy v soukromí, je z něho Boudník nervózní, je mu z něj nevolno. „Připadá mi, jako by ho chtěl doktor (Hrabal) zákeřně uchvátit, jako dravec bezbranné zvíře.“ V hospodě Na Skelnáře říká Boudník Merhautovi, že „Hrabal je moc chytrý a zákeřný, intelektuál, a nyní, když je slavný a „soupeří“, je také nebezpečný“. V lednu 1964 je tak Boudník „naštvaný nejen na Hrabala, ale také na stav našeho i světového umění“. Na kulturní politiku... na všechno. Ale jindy se naopak dočítáme o báječně prožitém dni Boudníka s Hrabalem, o tom, kterak v hospodě U Schnellů „mohutně popíjeli a řvali“. „Vláďa (Boudník) našel sám zase k Hrabalovi cestu, už ho neštve...“ zaznamenává Merhaut v únoru 1964 Boudníkova slova. Dokonce Boudník Hrabala i lituje: „Hrabal asi nějak blbě skončí, představoval si tu slávu trochu jinak.

Tak nějak hemingwayovsky, že bude někde v klidu v ústraní tvořit podle svého, ale teď má závazky ze Svazu spisovatelů, musí dělat přednášky, chodit na schůze atd.“

Tak, jako Hrabal žil fascinován literaturou, i Boudník byl plně zaujat svým výtvarným viděním, grafikou a jakékoliv oficality mu byly naprosto cizí. Žil poměrně úzkým okruhem stálých přátel, fabrikou, lidovými hospodami, kde se cítil doma, zkliďoval, nacházel další odhodlání, sebestjistotu...

„Když nedávno nadával (Boudník) v hospodě U Zábranských na Hrabala“ - píše v zápiscích Vladislav Merhaut (4. 8. 1964) - „našvaně říkal: Tvrdil mi (Hrabal) stále, že budu existovat jenom jako postava, legenda, ale jinak že dílo po mě žádné nezůstane. Ale já ho přechcal, drbana, teď čumí, jak se to obrací, že dílo zůstane a legenda zmizí.“

Avšak postupem doby Boudníkův „zápas“ s fabrikou i uměním začínal nabývat jiné dimenze, opačného znaménka, a Boudník se ocital v hlubších pochybnostech o sobě samém. Ztrácí sílu se vzepnout nad poměry, práce ve fabrice je vyčerpávající, večer už těžko může něco dělat, musí čekat na zážehovou jiskru inspirace, příhodnější konstelaci okolností. Soužití s matkou ve společném bytě je tristní...

V roce 1964 (26. 12.) píše Boudník mimo jiné v dopise Hrabalovi: „Měl jsem, Doktore, životní štěstí. Nebýt Vás, pana Koláře, Hiršala, soudů atp. ... nevím, nevím...“ A o dva roky později (11. 2. 1966) Boudník uznává: „Předevčirem jsem poslouchal před půlnocí v rozhlase „Taneční hodiny“. Jste spisovatel!!! Vaše věci se musí slyšet. Stále vzpomínám na Vaše čtenářské večírky v Libni. Prál bych Vám, doktore, abyste se dožil nejméně 80ti let. Našel jsem staré deníky. Musím Vám říci, že jsme žili - a nikoliv stereotypně. /.../ Dnes mám v hlavě kaleidoskop. Pánové Kotík, Chalupický, Mráz, Šmejkal atp. Styk s nimi mi dopomohl k jisté oficalnosti a jsem jim skutečně vděčný. Ale o co méně bylo, když jste mi v padesátém roce dával

ze svého uhlí či platil např. účet za proud? A ty procházky na Červenou Bář, Prosek, cesta do hutí na Kladně, kolem Rokytky a sta a sta dalšího.“

De facto ve stále napjatých životních podmínkách, psychicky sužován mnoha běsy a pronásledován často fatálními komplikacemi, neustále ovládan „matickou“, částečně kritikou uznáván i odmítán, zmitán údobími tvůrčích krizí, prožívá Boudník svůj životní příběh, který Bohumil Hrabal později v knize „Něžný barbar“ (1973) nasměroval k mýtu.

Ostatně tak jak již to Hrabal učinil dříve v „Legendě o Egonu Bondym a Vladimírko-vi“ v knize „Morytáty a legendy“. „Je to jen zhuštěná, v jiné poloze přeonačená pravda o historkách naší doby“ - komentoval tehdy Hrabalovu povídku po přečtení sám Vladimír Boudník.

Vladimír Boudník příležitostně Bohumila Hrabala v Libni navštěvuje, na pivo zajdou do „Automatu Svět“, do restaurace „Na Šumavě“... Hrabal v rozhlase i v rozhovorech pro tisk chválí Boudníka jako svého nejoblíbenějšího výtvarníka. Pro ilustraci připravované knihy svých raných „křehkých i rabiátských textů“ z let 1938 - 52 (vydané ale zároveň cenzurou skartované v roce 1970) použije Bohumil Hrabal barevné grafické tisky Vladimíra Boudníka.

V roce 1968 podruhé „čerstvě ženatý“ Vladimír Boudník si po nevydařeném večírku (5. 12.) za nevyjasněných okolností „mlaskl na koně smrti“. Bohumil Hrabal při smutečním proslovu mimo jiné řekl: „Proto, Vladimírku, ani ne tak sbohem, jako Nashledanou!“. Tentýž Bohumil Hrabal, který si o řadu let později (1997) také za nevyjasněných okolností „mlaskl na koně smrti“.

Životy Bohumila Hrabala a Vladimíra Boudníka jsou již definitivně uzavřeny (Egon Bondy dožívá stranou ve slovenské Bratislavě), legenda a mýtus „něžných libeňských barbarů XX. století“ může zastínit skutečnost a rozeznat se naplno.

Tomáš Mazal

(Praha - Libeň, březen 2005)

Bohumila Hrabala s kočenkami v Kersku fotografoval v březnu 1994 Milan Richtermoc.

Dopis z Winnipegu

Vážení přátelé v Klubu čtenářů Bohumila Hrabala!

Srdečně Vás zdravím a i když žiji od Vás velmi daleko a moje možnosti komunikace jsou značně omezené, jsem s Vámi.

Jmenuji se Petr Sečkář. V prosinci roku 1968 jsem ilegálně opustil republiku a po mnohých peripetiích jsem se přes Rakousko, Německo a Francii dostal do Kanady, kde jsem se usadil. Dosáhl jsem slušného postavení v továrně na zemědělské stroje, oženil se... jenže pak se všechno zhroutilo. Po dopravní nehodě jsem ochrnul a ztratil možnost mluvit. Žena mě opustila, sám jsem se o sebe nemohl postarat... Naštěstí jsem měl dobrou pojistku, díky níž mohu být ve slušném sociálním ústavu. Naučil jsem se hůlkou v zubech psát na počítači, mám speciální držáky, které mi umožňují číst...

Nikdy jsem si za Velkou louží zcela nezvykl, vždycky mi chyběly moje rodné jižní Čechy, Praha, Hradec Králové, kde jsem žil před svým útekem. A hlavně lidé kolem, kteří mluví česky. Dokud jsem pracoval, nebyl tento „absťák“ tak markantní, ale ve chvíli, kdy jsem se vyhrabal z nemocniční postele a dosedl na kolečkovou židli, jsem si to začal velmi intenzivně uvědomovat. Naštěstí mám doma v Čechách sestru, která mi posílá různé časopisy, noviny a knížky.

Nikdy předtím jsem nečetl Hrabala. V jedné zásilce mi přišly Postřižiny. A zamíloval jsem si je. Nejen svým příběhem a krásnými postavami Maryšky, Francina a strýce Pepina, ale hlavně nádhernou češtinou. Přečetl jsem si tuto knížku snad stokrát a žádal jsem sestru o další Hrabalovy knihy. Bylo jich jen pár, nesměly vycházet, dokonce mi sehnala Obsluhoval jsem anglického krále přepsaného na stroji. Teprve po roce 1990 jsem si mohl v Sebraných spisech přečíst všechno. Posílá mi rovněž Váš Nymburský pábitel a všechno, co se jí podaří sehnat.

Velmi Vám, vážení Hrabalovci z Nymburka i všichni ostatní, děkuji, že pečujete o odkaz spisovatele, že jste vybudovali jeho muzeum, že o něm mluvíte a připomínáte ho... Jinak by, ačkoliv je slavný, postupně umřel. Protože je to přesně tak, jak jsem se dočetl v Pábiteli (řekl to snad řečník na pohřbu), že on není mrtvý, ale jenom přestal psát. Podobné je to se mnou. I když jsem fyzicky téměř mrtvý, dokud mohu číst a psát, žiju...

S upřímnými pozdravy z dalekého Winnipegu Váš Bohumila Hrabala obdivující Petr Sečkář.

(kráceno redakcí)

Zveme vás na Hrabalovo Kersko 2005

Časový harmonogram soboty 21. května:

- 9.15 hodin: odjezd autobusu na trase: Nymburk (nádraží ČD) - Nymburk (Náměstí Přemyslovců) - Sadská (náměstí) - Sadská (hotel Modrá hvězda) - Hradištko (obecní úřad) - Kersko (U Pramene)
- 10 hodin: start pochodu Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád (U Pramene)
- 10 hodin: otevření výstavy fotografií z filmů Jiřího Menzela na motivy knih Bohumila Hrabala v galerii Lesního ateliéru Kuba Kersko
- 10 hodin: zahájení provozu občerstvení na zahrádce Lesního ateliéru Kuba
- 10 - 12 hodin: soutěžní hra na trase pochodu
- 11.30 - 12.30 hodin: postupný příchod účastníků pochodu k Lesnímu ateliéru Kuba
- 13 hodin: zahájení hlavního odpoledního programu
- 13.05 hodin: kapela To - Jo Band
- 13.30 hodin: divadelní představení Morytát o Bohumilu Hrabalovi
- 14 hodin: kapela To - Jo Band
- 14.30 hodin: Hrabeme se ve vzpomínkách
- 15.30 hodin: slosování soutěže z trasy pochodu a předání cen vítězům
- 15.45 hodin: kapela To - Jo Band
- 18 hodin: odjezd autobusu na trase: Kersko (Lesní ateliér Kuba) - Hradištko (obecní úřad) - Sadská (hotel Modrá hvězda) - Sadská (náměstí) - Nymburk (Náměstí Přemyslovců) - Nymburk (nádraží ČD).

